

ΠΑΙΔΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

Co-funded by
the European Union

ΑΠΟΠΟΪΗΣΗ ΕΥΘΥΝΗΣ

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα(ών) και δεν αντανακλούν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η αρμόδια αρχή επιχορήγησης μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Σχετικά με το πρόγραμμα

Theory of Change: Η χρήση της τέχνης της ρητορικής ως καινοτόμου εργαλείου στην εκπαίδευση και κατάρτιση παιδιών με μεταναστευτικό υπόβαθρο στη γλωσσική εκμάθηση, την ενδυνάμωση και τις δραστηριότητες κοινωνικής ένταξης
(Κωδικός προγράμματος: 101141204, Ακρωνύμιο: ToC)

Το πρόγραμμα **Theory of Change (ToC)** επικεντρώνεται στην ενίσχυση της συμμετοχής, της ενδυνάμωσης και της κοινωνικής ένταξης των παιδιών με μεταναστευτικό υπόβαθρο μέσω της εκπαίδευσης. Χρηματοδοτούμενο από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (**AMIF**), το πρόγραμμα φέρνει κοντά εταίρους από διαφορετικές ευρωπαϊκές χώρες με στόχο να διερευνήσει πώς τα παιδιά μπορούν να εκφράζουν καλύτερα τις απόψεις τους, να αναπτύσσουν τη φωνή τους και να συμμετέχουν ενεργά σε αποφάσεις που επηρεάζουν τη ζωή τους. Στον πυρήνα του έργου βρίσκεται η πεποίθηση ότι τα παιδιά δεν είναι μόνο αποδέκτες υποστήριξης, αλλά ενεργοί συντελεστές στις κοινότητές τους. Μέσα από την εκμάθηση γλωσσών, βιωματικές δραστηριότητες και πρακτικές ρητορικής, το πρόγραμμα δημιουργεί ασφαλείς και ουσιαστικούς χώρους όπου τα παιδιά μπορούν να μοιραστούν τις εμπειρίες τους, να ενισχύσουν την αυτοπεποίθησή τους και να νιώσουν ότι ακούγονται τόσο στο σχολείο όσο και πέρα από αυτό. Με τον τρόπο αυτό, το έργο υποστηρίζει το δικαίωμα των παιδιών να συμμετέχουν στη δημοκρατική και κοινωνική ζωή, όπως αναγνωρίζεται από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Σχετικά με το εγχειρίδιο (Πακέτο Εργασίας 5, Δραστηριότητα 5.3)

Το παρόν εγχειρίδιο αποτελεί ένα από τα βασικά αποτελέσματα του προγράμματος ToC και έχει δημιουργηθεί με τα παιδιά και για τα παιδιά. Συγκεντρώνει πραγματικές ιστορίες, σκέψεις και ιδέες που μοιράστηκαν παιδιά με μεταναστευτικό υπόβαθρο, τα οποία συμμετείχαν στις δραστηριότητες του έργου σε διαφορετικές χώρες. Μέσα από τα δικά τους λόγια και τις εμπειρίες τους, τα παιδιά μιλούν για τη συμμετοχή, το αίσθημα του ανήκειν, τη γλώσσα και την καθημερινή ζωή στις κοινωνίες υποδοχής τους. Παράλληλα με αυτές τις ιστορίες, το εγχειρίδιο αναδεικνύει κοινά θέματα που προέκυψαν κατά τη διάρκεια των ομαδικών συζητήσεων, βοηθώντας τους αναγνώστες να κατανοήσουν τι ενισχύει την ένταξη των παιδιών και ποιες προκλήσεις συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν. Σκοπός του εγχειριδίου είναι να ενθαρρύνει την κατανόηση, την ενσυναίσθηση και τη δράση. Απευθύνεται σε παιδιά, γονείς, εκπαιδευτικούς, επαγγελματίες και υπεύθυνους λήψης αποφάσεων που επιθυμούν να κατανοήσουν καλύτερα τις οπτικές των παιδιών με μεταναστευτικό υπόβαθρο και να υποστηρίξουν περιβάλλοντα όπου κάθε παιδί νιώθει σεβαστό, ασφαλές και ενδυναμωμένο ώστε να συμμετέχει ενεργά στη διαμόρφωση του δικού του μέλλοντος.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

I. Τι πρέπει να γνωρίζουμε για το δικαίωμα των παιδιών να συμμετέχουν στην πολιτική και δημοκρατική ζωή1

II. Μοιραζόμαστε τις ιστορίες μας5

III. Εμπειρίες Μάθησης και Ένταξης Παιδιών Μεταναστών.....14

**ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ
ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΟ
ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ
ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ
ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΖΩΗ**

1. Τι είναι το δικαίωμα συμμετοχής στην πολιτική και δημοκρατική ζωή;

Να έχεις λόγο σε θέματα που επηρεάζουν τη ζωή σου

Τα παιδιά πρέπει να μπορούν να εκφράζουν τη γνώμη τους για αποφάσεις που τα επηρεάζουν στο σχολείο, το σπίτι και τις κοινότητές τους.

Η συμμετοχή δεν αφορά μόνο την ψήφο. Μπορεί επίσης να σημαίνει:

- να μοιράζεσαι ιδέες,
- να κάνεις ερωτήσεις,
- να συμμετέχεις σε δραστηριότητες,
- και να βοηθάς στη λήψη αποφάσεων.

«Αν μια απόφαση σε επηρεάζει, έχεις το δικαίωμα να ακουστείς»

2. Και τα παιδιά με μεταναστευτικό υπόβαθρο έχουν αυτά τα δικαιώματα

Όλα τα παιδιά με μεταναστευτικό υπόβαθρο έχουν ίσα δικαιώματα, ανεξάρτητα από την καταγωγή τους ή το νομικό τους καθεστώς. Κάθε παιδί έχει διαφορετικές εμπειρίες, κουλτούρες, γλώσσες και ιστορίες και όλα τα παιδιά αξίζουν σεβασμό και συμπερίληψη.

3. Τα δικαιώματα των παιδιών προστατεύονται

Η Σύμβαση των United Nations για τα Δικαιώματα του Παιδιού (Άρθρο 12) προστατεύει το δικαίωμα των παιδιών να εκφράζουν ελεύθερα τις απόψεις τους.

Τα παιδιά έχουν επίσης το δικαίωμα:

- να λαμβάνουν πληροφορίες,
- να εκφράζονται,
- να συναντιούνται με άλλους ανθρώπους,
- και να συμμετέχουν στις κοινότητές τους.

Τι θεωρείται πολιτική και δημοκρατική συμμετοχή για τα παιδιά;

Αφοσίωση, έκφραση και συμμετοχή

Σχολικά και φοιτητικά συμβούλια

Ομάδες νέων και οργανώσεις

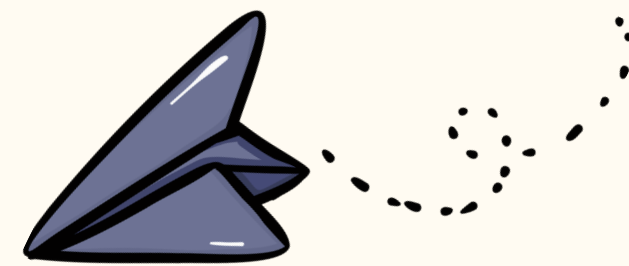

Διαδικτυακές πλατφόρμες και χώροι κοινωνικοποίησης

Καλλιτεχνικά και αφηγηματικά έργα

ΠΡΙΝ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ ΤΙΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Οι παρακάτω ιστορίες βασίζονται σε πραγματικές εμπειρίες που μοιράστηκαν παιδιά με μεταναστευτικό υπόβαθρο, τα οποία συμμετείχαν στις δραστηριότητες του έργου Theory of Change (ToC).

Μέσα από τα δικά τους λόγια, τα παιδιά μοιράζονται στιγμές από την καθημερινή τους ζωή, τις εμπειρίες, τις δυσκολίες, τις ελπίδες και τα όνειρά τους.

Κάθε ιστορία είναι μοναδική και αντικατοπτρίζει διαφορετικές διαδρομές, κουλτούρες και προσωπικές εμπειρίες.

Αυτές οι ιστορίες περιλαμβάνονται για να βοηθήσουν τους αναγνώστες να κατανοήσουν καλύτερα τις οπτικές και τις βιωμένες εμπειρίες των παιδιών με μεταναστευτικό υπόβαθρο, ενθαρρύνοντας παράλληλα την ενσυναίσθηση, τον προβληματισμό, τη συμπερίληψη και τη συμμετοχή.

Ακούγοντας τις φωνές των παιδιών, μπορούμε να κατανοήσουμε καλύτερα τη δύναμη, την ανθεκτικότητα και τη σημασία της δημιουργίας χώρων όπου κάθε παιδί αισθάνεται ότι το ακούν, το σέβονται και το στηρίζουν.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΑΥΤΕΣ ΤΙΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΔΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ DANIEL

Ο **Daniel** είναι ένα αγόρι **11** ετών από το Καμερούν, το οποίο έφτασε στην Ιταλία πριν από έξι μήνες μέσω οικογενειακής επανένωσης. Η οικογένειά του είναι πρόσφυγες και ζει σε ένα διαμέρισμα που παρέχεται από ένα πρόγραμμα στέγασης για ευάλωτες οικογένειες. Του αρέσει να ζει στην Ιταλία, αλλά δεν είναι σίγουρος αν θέλει να παραμείνει μελλοντικά, καθώς ονειρεύεται να επισκεφτεί διαφορετικές χώρες και να επιλέξει πού θα ήθελε να ζήσει.

Ξεκίνησε το σχολείο τον Ιανουάριο, στην **πέμπτη** τάξη, και θα αρχίσει το γυμνάσιο τον Σεπτέμβριο. Του άρεσε να μαθαίνει ιταλικά και έλαβε σημαντική υποστήριξη από τους δασκάλους, τους συμμαθητές και την οικογένειά του, ιδιαίτερα από τη μητέρα του. Εξασκεί τη γλώσσα διαβάζοντας, χρησιμοποιώντας το διαδίκτυο και βλέποντας τηλεόραση στα ιταλικά. Μετά από περίπου τέσσερις μήνες, απέκτησε ένα καλό επίπεδο κατανόησης. Συνολικά, η σχολική του εμπειρία είναι θετική, αισθάνεται αποδεκτός και λαμβάνει στήριξη.

Στο σχολείο έχει κάνει φίλους και έχει καλή αλληλεπίδραση με τους συμμαθητές του. Εκτός σχολείου, η κοινωνική του ζωή είναι περιορισμένη λόγω της ηλικίας του και των κανόνων της μητέρας του. Δεν ασχολείται με τον αθλητισμό, αλλά του αρέσει να διαβάζει, κυρίως στα ιταλικά και περνά τον περισσότερο χρόνο του με την οικογένειά του.

Όταν ρωτήθηκε σχετικά με τις γνώσεις του για τα πολιτικά δικαιώματα και το δικαίωμα στην εκπαίδευση, δεν φάνηκε να έχει καλή κατανόηση της έννοιας. Ωστόσο, δήλωσε ότι θα ήθελε να γίνει **καραμπινιέρος** (αστυνομικός), επειδή θέλει να βοηθά τους ανθρώπους. Ανέφερε ότι για τον ίδιο τα σημαντικά πράγματα για να είναι ευτυχισμένος είναι η εκπαίδευσή του, η οικογένειά του και η ύπαρξη ενός σπιτιού. Είναι επίσης συνειδητοποιημένος ότι δεν έχουν όλα τα παιδιά πρόσβαση σε αυτά, αλλά δεν γνωρίζει ποιος θα μπορούσε να τα βοηθήσει.

Συνολικά, οι γνώσεις του σχετικά με το θέμα είναι αρκετά περιορισμένες, κάτι που πιθανότατα οφείλεται στη μικρή του ηλικία και την έλλειψη έμφασης στο θέμα μέσα στο σχολικό σύστημα.

Για τον ίδιο, ευτυχία σημαίνει να έχει εκπαίδευση, οικογένεια και ένα σπίτι.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ALEXANDER

Ο **Alexander** είναι ένα αγόρι **14** ετών από το Καμερούν, το οποίο ζει στην Κύπρο τα τελευταία δυόμισι χρόνια μαζί με την οικογένειά του. Η πορεία του έχει σημαδευτεί τόσο από προκλήσεις όσο και από ελπίδα, και καθ' όλη τη διάρκεια της συνέντευξης μιλά με ειλικρίνεια για τη ζωή του, τα πάθη του και τα όνειρά του για το μέλλον.

Ένα από τα πιο σημαντικά πράγματα στη ζωή του **Alexander** είναι το ποδόσφαιρο. Εξηγεί ότι αγαπά το παιχνίδι από τότε που ήταν οκτώ ετών και ότι αυτό το πάθος παρέμεινε δυνατό όλα αυτά τα χρόνια. Στο Καμερούν, δεν μπόρεσε να συνεχίσει να καλλιεργεί αυτό το όνειρο λόγω του πολέμου στη χώρα του. Για εκείνον, ο ερχομός στην Κύπρο άνοιξε νέες ευκαιρίες και νιώθει χαρούμενος που μπορεί πλέον να ακολουθήσει το ποδόσφαιρο σε ένα πιο ασφαλές περιβάλλον. Παίζει σε ακαδημία εδώ και δυόμισι χρόνια, και ένα ιδιαίτερα σημαντικό επίτευγμα για εκείνον είναι ότι πρόσφατα έγινε δεκτός από την Κυπριακή Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου, γεγονός που του δίνει πλέον επίσημη πρόσβαση σε ποδοσφαιρικές διοργανώσεις.

Ο **Alexander** μιλά επίσης θετικά για την κοινωνική του ζωή στην Κύπρο. Έχει κάνει φίλους τόσο στο σχολείο όσο και μέσα από την ποδοσφαιρική του ομάδα. Αυτές οι φιλίες είναι σημαντικές για εκείνον, επειδή τον βοηθούν να νιώθει ότι ανήκει και ότι είναι συνδεδεμένος με το νέο του περιβάλλον. Λέει ότι συνήθως μιλούν ελληνικά μεταξύ τους και είναι χαρούμενος που μπορεί να επικοινωνεί στη γλώσσα αυτή. Αυτό δείχνει ότι σταδιακά προσαρμόζεται στη ζωή στην Κύπρο και αποκτά μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση στις καθημερινές του αλληλεπιδράσεις.

Στο σχολείο, ο **Alexander** λαμβάνει υποστήριξη όταν δεν καταλαβαίνει κάτι στο μάθημα. Οι εκπαιδευτικοί τον βοηθούν μεταφράζοντας δύσκολες λέξεις ή επεξηγήσεις στα αγγλικά ή σε κάποια άλλη γλώσσα που μιλούν οι μαθητές. Αυτή η υποστήριξη ήταν πολύ σημαντική για εκείνον, επειδή τον βοηθά να παρακολουθεί τα μαθήματα πιο εύκολα και να συνεχίζει να μαθαίνει. Αναφέρει επίσης ότι του αρέσει να μιλά ελληνικά, κάτι που δείχνει ότι σημειώνει καλή πρόοδο στην ένταξή του στη σχολική κοινότητα.

Το όνειρο του **Alexander** είναι να γίνει μια μέρα επαγγελματίας ποδοσφαιριστής και να συμμετάσχει σε διεθνή πρωταθλήματα. Τα λόγια του δείχνουν φιλοδοξία, αποφασιστικότητα και έντονη επιθυμία να πετύχει. Παράλληλα, ενθαρρύνει και άλλα παιδιά να ακολουθούν αυτό που πραγματικά αγαπούν και να ακούν τους γονείς τους, επειδή οι γονείς μπορούν επίσης να τους καθοδηγήσουν και να τους στηρίξουν.

Συνολικά, η ιστορία του **Alexander** είναι μια ιστορία ανθεκτικότητας, προσαρμογής και ελπίδας. Παρά τις δυσκολίες που έχει αντιμετωπίσει, βρήκε στην Κύπρο ένα μέρος όπου μπορεί να μαθαίνει, να εξελίσσεται και να εργάζεται για την πραγματοποίηση του ονείρου του. Το ποδόσφαιρο του δίνει σκοπό και κίνητρο, ενώ το σχολείο και οι φιλίες τον βοηθούν να νιώθει μέρος μιας ευρύτερης κοινότητας.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ANNA

Η **Anna**, 16 ετών, γεννήθηκε στη Νιγηρία και ζει στη Σουηδία τα τελευταία τέσσερα χρόνια μαζί με την οικογένειά της. Από την αρχή ένιωσε ότι την υποδέχτηκε θερμά η κοινότητα, κάτι που τη βοήθησε να προσαρμοστεί γρήγορα. Εκτιμά ιδιαίτερα την εκπαίδευση και το σύστημα υγείας στη Σουηδία και πιστεύει ότι της προσφέρουν καλές ευκαιρίες για το μέλλον. Γι' αυτό τον λόγο, ελπίζει να συνεχίσει να χτίζει τη ζωή της εκεί.

Όταν ξεκίνησε το σχολείο, η πρώτη της μέρα ήταν θετική. Οι δάσκαλοι και οι συμμαθητές της την στήριξαν, κάνοντάς την να νιώθει άνετα. Στην αρχή γνώριζε μόνο λίγες λέξεις στα σουηδικά, αλλά εξασκούσαν καθημερινά και έμαθε τη γλώσσα μέσα σε περίπου δέκα μήνες. Παρόλο που στην αρχή δυσκολευόταν να μιλήσει στην τάξη, δεν τα παράτησε.

Με τον καιρό απέκτησε μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση και συμμετείχε σε σχολικές παραστάσεις και πολιτιστικές δραστηριότητες. Αυτές οι εμπειρίες την βοήθησαν να βελτιώσει τα σουηδικά της και να νιώσει πιο συνδεδεμένη με το νέο της περιβάλλον. Οι φίλοι της έδειχναν επίσης ενδιαφέρον για το υπόβαθρό της και απολάμβαναν να μαθαίνουν λέξεις από τη μητρική της γλώσσα.

Σήμερα, η **Anna** μιλά **Igbo** και αγγλικά στο σπίτι και χρησιμοποιεί σουηδικά στο σχολείο. Της αρέσει να παρακολουθεί αγγλόφωνα προγράμματα, αλλά επίσης ακούει σουηδική μουσική και βλέπει τοπικές ταινίες για να βελτιώσει τη γλώσσα της. Αγαπά την υποκριτική και τον χορό, που την βοηθούν να κατανοεί καλύτερα τη σουηδική κουλτούρα.

Η οικογένειά της, ιδιαίτερα οι αδελφές της, της προσφέρει ισχυρή υποστήριξη. Παράλληλα, βοηθά φίλους με μεταναστευτικό υπόβαθρο, συνδέοντάς τους με οργανώσεις υποστήριξης μεταναστών.

Η **Anna** ονειρεύεται να γίνει γιατρός, ώστε να μπορέσει να βοηθήσει ανθρώπους στο χωριό της στη Νιγηρία.

Για την **Anna**, μια ευτυχισμένη παιδική ηλικία χαρακτηρίζεται από ελευθερία, προσαρμογή σε νέα περιβάλλοντα, κοινωνική αλληλεπίδραση και πρόσβαση στην εκπαίδευση. Υποστηρίζει έντονα τα δικαιώματα των παιδιών, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος στην εκπαίδευση και την υγειονομική περίθαλψη και πιστεύει ότι τα παιδιά πρέπει να μπορούν να εκφράζουν τις ανάγκες τους στις αρμόδιες αρχές.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ **MATEO**

Ο **Mateo** γεννήθηκε στην Αργεντινή και μετακόμισε στην Ιταλία τον Μάιο του **2023**, όταν ήταν δώδεκα ετών, μαζί με τη μητέρα του, τη μεγαλύτερη αδελφή του και τον μικρότερο αδελφό του.

Στην αρχή, η αλλαγή ήταν δύσκολη, ιδιαίτερα λόγω της γλώσσας. Ο **Mateo** επανέλαβε μια σχολική χρονιά για να βελτιώσει τα ιταλικά του και, μέσα από καθημερινή εξάσκηση και χρόνο με φίλους, έμαθε γρήγορα. Σήμερα μιλά ιταλικά με ευχέρεια και συχνά βοηθά τη μητέρα του να κατανοεί επίσημα έγγραφα, καθώς εκείνη και η αδελφή του εξακολουθούν να μαθαίνουν. Η μητέρα του παρακολουθεί επίσης μαθήματα γλώσσας για να βελτιωθεί.

Η οικογένεια αρχικά έζησε κοντά στη Βενετία και αργότερα μετακόμισε στο **Alano**, ένα μικρό ορεινό χωριό με λίγες μόνο εκατοντάδες κατοίκους. Παρόλο που η ζωή είναι απλή και μερικές φορές απαιτεί θυσίες, ο **Mateo** πιστεύει ότι η μετακίνηση στην Ιταλία έχει προσφέρει καλύτερες ευκαιρίες στην οικογένειά του. Πιστεύει ότι η εκμάθηση της τοπικής γλώσσας είναι απαραίτητη για να κάνει φίλους και να νιώθει ενταγμένος.

Στο σχολείο, ο **Mateo** λαμβάνει ισχυρή υποστήριξη από δασκάλους και συμμαθητές. Εργάζεται με σοβαρότητα και έχει καλά αποτελέσματα, ακόμη κι αν η μελέτη δεν είναι πάντα η αγαπημένη του δραστηριότητα. Απολαμβάνει περισσότερο τη μάθηση μέσα από εμπειρίες της καθημερινής ζωής μαζί με τους συνομήλικους του.

Στον ελεύθερο χρόνο του, ο **Mateo** βοηθά τους γείτονες με την κηπουρική και μικρές δουλειές. Αυτό του επιτρέπει να κερδίζει λίγα χρήματα και να νιώθει ανεξάρτητος. Οι άνθρωποι στο χωριό τον γνωρίζουν ως ένα υπεύθυνο και ευγενικό παιδί.

Ο **Mateo** έχει καλή κατανόηση των δικαιωμάτων που του παρέχονται και νιώθει ευπρόσδεκτος και σεβαστός στην κοινότητά του. Δεν έχει βιώσει ποτέ διακρίσεις και πιστεύει ότι η υποστήριξη από τους άλλους είναι απαραίτητη για να αναπτυχθεί κανείς σε μια νέα χώρα.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ YASSIN

Ο **Yassin** γεννήθηκε στην Ιταλία από Μαροκινούς γονείς, αλλά πέρασε τα πρώτα χρόνια της παιδικής του ηλικίας στο Μαρόκο, όπου φοίτησε στο νηπιαγωγείο. Όταν ήταν έξι ετών, η οικογένειά του επέστρεψε στην Ιταλία, αρχικά στο νότο και στη συνέχεια στο βορρά. Στο σπίτι μιλούν κυρίως αραβικά, ενώ η μητέρα του συχνά ακούει μαροκινή ποίηση καθώς κάνει τις δουλειές του σπιτιού. Ο **Yassin** και τα αδέρφια του μιλούν τόσο αραβικά όσο και ιταλικά και συχνά βοηθά τους γονείς του να κατανοούν δύσκολες λέξεις ή έγγραφα.

Ο **Yassin** γνωρίζει ότι η εκμάθηση μιας νέας γλώσσας δεν είναι εύκολη, ιδιαίτερα για τους ενήλικες. Έχει δει ότι η μητέρα του έμαθε ιταλικά πιο γρήγορα από τον πατέρα του και αυτό τον έχει κάνει πιο υπομονετικό και κατανοητικό. Στο μέλλον φαντάζεται τον εαυτό του να παραμένει στην Ιταλία, αλλά να περνά τα καλοκαίρια του στο Μαρόκο με τους συγγενείς του. Επίσης, ονειρεύεται να ταξιδέψει και να μάθει κάποια μέρα αγγλικά.

Το σχολείο δεν ήταν πάντα εύκολο για τον **Yassin**. Στα πρώτα του χρόνια υπήρξε θύμα εκφοβισμού και ένιωσε ότι δεν είχε επαρκή υποστήριξη από ορισμένους δασκάλους. Αυτό που τον βοήθησε περισσότερο ήταν η ενθάρρυνση της μητέρας του και η φιλία με δύο μεγαλύτερα αγόρια από το Μαρόκο. Από τότε, έμαθε να επικεντρώνεται στις σπουδές του και να πιστεύει στον εαυτό του.

Σήμερα, ο **Yassin** απολαμβάνει να ζωγραφίζει, να γράφει στο ημερολόγιό του, να παίζει σκάκι με τον μικρότερο αδελφό του και να εξασκείται στο καράτε. Επίσης, φοιτά σε αραβικό σχολείο και περνά χρόνο στο κοινοτικό κέντρο. Στον ελεύθερο χρόνο του, παρακολουθεί βίντεο στο **YouTube**, άλλοτε στα ιταλικά και άλλοτε στα αραβικά. Του αρέσει το περιεχόμενο που σχετίζεται με εγκλήματα και ιστορίες μυστηρίου ή το «**Naruto**».

Στο σχολείο έχουν μιλήσει και διαβάσει για τα δικαιώματα. Ο **Yassin** πιστεύει ότι όλοι έχουν βασικά δικαιώματα, όπως το δικαίωμα να ζουν, να μιλούν, να τρώνε και να μαθαίνουν.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ VALENTINA

Η *Valentina* είναι μια νεαρή κοπέλα από τη Βενεζουέλα που ζει στην Ισπανία τα τελευταία δύο χρόνια μαζί με την οικογένειά της. Έφυγαν από τη χώρα τους λόγω σοβαρών οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων, ελπίζοντας να βρουν ασφάλεια και σταθερότητα στο εξωτερικό. Αν και η *Valentina* απολαμβάνει τη ζωή της στην Ισπανία και βλέπει πολλές ευκαιρίες για το μέλλον, της λείπει πολύ η Βενεζουέλα. Κατά καιρούς, εκείνη και η οικογένειά της βιώνουν διακρίσεις επειδή είναι Λατινοαμερικανοί, όμως η *Valentina* προσπαθεί να παραμένει θετική και προσηλωμένη στους στόχους της. Τέτοιες εμπειρίες διακρίσεων είναι δυστυχώς συχνές για νέους με μεταναστευτικό υπόβαθρο και μπορεί να επηρεάσουν την αίσθηση του ανήκειν και την αυτοεκτίμησή τους.

Η έναρξη του σχολείου στην Ισπανία ήταν δύσκολη. Παρόλο που μιλούσε ισπανικά, η προφορά και οι εκφράσεις της ήταν διαφορετικές, και ορισμένοι συμμαθητές της κορόιδευαν τον τρόπο που μιλούσε, ντυνόταν ή ακόμα και την κατάσταση στη Βενεζουέλα. Αυτές οι στιγμές την έκαναν να νιώθει ανασφάλεια. Ωστόσο, με τη στήριξη των δασκάλων της και μιας μικρής ομάδας συμμαθητών που έγιναν στενοί της φίλοι, άρχισε σταδιακά να αποκτά αυτοπεποίθηση και να νιώθει περισσότερο αποδεκτή.

Στην καθημερινότητά της, η *Valentina* ακολουθεί μια απλή ρουτίνα που περιλαμβάνει το διάβασμα, τη βοήθεια προς τη μητέρα της και χρόνο με φίλους. Της αρέσει να κάνει πατίνι και να χαλαρώνει, ενώ παράλληλα προσπαθεί να βελτιώσει τα αγγλικά της για το μέλλον.

Η *Valentina* πιστεύει ότι κάθε παιδί χρειάζεται ασφάλεια, σταθερότητα και υποστηρικτικούς ενήλικες για να αναπτυχθεί σωστά. Βλέπει τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ως έναν ισχυρό τρόπο υπεράσπισης των δικαιωμάτων των νέων και κοινοποίησης των ιστοριών τους. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης συνδέουν ανθρώπους σε παγκόσμιο επίπεδο και, μέσω της κοινοποίησης ιστοριών αδικίας, μπορούν να συμβάλουν στην ανάδειξη των δικαιωμάτων και των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι νέοι σε όλο τον κόσμο.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ AHMED

Ο **Ahmed** ζει στην Ελλάδα εδώ και περίπου ενάμιση μήνα. Του αρέσει να βρίσκεται εκεί και ελπίζει να χτίσει ένα μέλλον στη χώρα μαζί με την οικογένειά του. Παρόλο που νιώθει άνετα και γενικά ευτυχισμένος, ανησυχεί για το τι θα συμβεί όταν γίνει δεκαοκτώ ετών. Χωρίς συγγενείς στην Ελλάδα, φοβάται ότι μπορεί να χάσει το μέρος όπου μένει και να αναγκαστεί να ζήσει στον δρόμο. Γι' αυτό τον λόγο, είναι αποφασισμένος να βρει δουλειά και να γίνει ανεξάρτητος το συντομότερο δυνατόν. Προς το παρόν, δεν φοιτά σε κανονικό σχολείο, αλλά μαθαίνει ελληνικά μέσω μαθημάτων που προσφέρονται στη δομή υποδοχής όπου διαμένει. Οι δάσκαλοί του τον υποστηρίζουν σε αυτή τη διαδικασία, βοηθώντας τον να βελτιώσει τις γλωσσικές του δεξιότητες και να ενταχθεί στην κοινωνία. Στο μέλλον, θα ήθελε να σπουδάσει οικονομικά και να ανοίξει τη δική του επιχείρηση.

Στην καθημερινή του ζωή, ο **Ahmed** μιλά κυρίως αραβικά με φίλους και διερμηνείς και προτιμά αραβικό περιεχόμενο στο διαδίκτυο και στην τηλεόραση. Του αρέσει να πηγαίνει στο γυμναστήριο και να παίζει ποδόσφαιρο, χρησιμοποιώντας τον αθλητισμό ως έναν ακόμη τρόπο για να εξασκεί τα ελληνικά του. Η οικογένεια και οι φίλοι του αποτελούν τη βασική του πηγή δύναμης.

Για τον **Ahmed**, μια καλή παιδική ηλικία σημαίνει να έχει πρόσβαση στη γλώσσα, την εκπαίδευση και ασφαλή στέγαση. Πιστεύει ότι τα παιδιά πρέπει να υπερασπίζονται τα δικαιώματά τους με σεβασμό και θεωρεί την Ελλάδα έναν τόπο ευκαιριών, ακόμη κι αν κάποιοι άνθρωποι εξακολουθούν να δείχνουν έλλειψη σεβασμού απέναντί του.

ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ Μ'ΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ

Αυτή η ενότητα παρουσιάζει βασικά ευρήματα σχετικά με τις εμπειρίες μάθησης και ένταξης των παιδιών μεταναστών. Τα ευρήματα συλλέχθηκαν μέσω ομάδων εστίασης, συνεντεύξεων, πιλοτικών δραστηριοτήτων και ερευνών στο πλαίσιο του έργου «Θεωρία της Αλλαγής» (ToC).

Η ενότητα συγκεντρώνει τις φωνές των παιδιών μεταναστών και τις προοπτικές των επαγγελματιών που εργάζονται μαζί τους σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες. Ορισμένα ευρήματα παρουσιάζονται μέσω ποσοστών, ενώ άλλα μοιράζονται ως άμεσες αναφορές ή ποιοτικές πληροφορίες από τα παιδιά, βοηθώντας να αναδειχθεί το πώς η μάθηση, η ένταξη και η συμμετοχή βιώνονται στην καθημερινότητά τους.

Τα επιλεγμένα θέματα επικεντρώνονται σε βασικά εμπόδια, ανάγκες υποστήριξης και πρακτικές μάθησης που επηρεάζουν την εκπαίδευση των παιδιών, τη συμμετοχή τους και το αίσθημα του ανήκειν. Αυτά περιλαμβάνουν γλωσσικά εμπόδια, δυσκολίες στην κοινωνική ένταξη και φιλίες, ανάγκες υποστήριξης από τους δασκάλους, συμμετοχή σε σχολικές και κοινοτικές δραστηριότητες, χρήση της τεχνολογίας και των μέσων για μάθηση και πολιτιστικά εμπόδια.

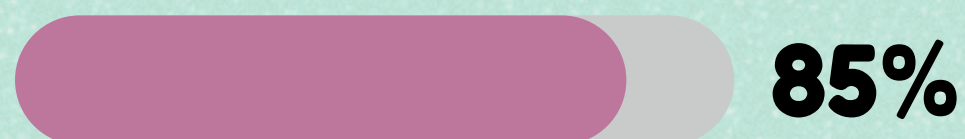
Τα ευρήματα που παρουσιάζονται σε αυτή την ενότητα βασίζονται σε συνεισφορές παιδιών και επαγγελματιών από την Ιταλία, την Ελλάδα, την Ισπανία, τη Σουηδία και την Κύπρο, περιλαμβάνοντας:

- 85 παιδιά ηλικίας 10–18 ετών που συμμετείχαν σε ομάδες εστίασης, συνεντεύξεις και πιλοτικές δραστηριότητες
- 493 επαγγελματίες που εργάζονται με παιδιά μεταναστών στις συνεργαζόμενες χώρες.

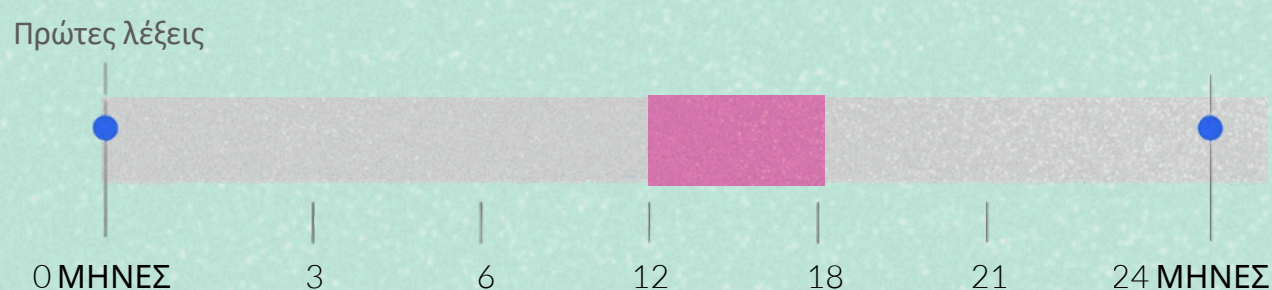

1- ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΥΣΚΟΛΙΑ

85% των παιδιών θεωρούν τη γλώσσα ως το μεγαλύτερο εμπόδιο.

$N = 18-25$ παιδιά ηλικίας 10-14 ετών (Ομάδες εστίασης σε Σουηδία και Ιταλία).

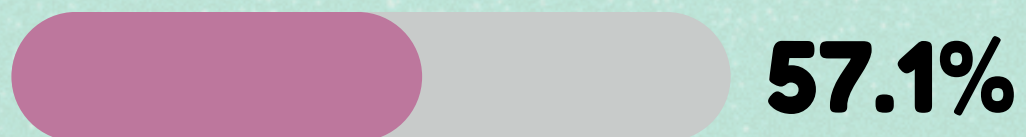

Μέσος χρόνος για τα παιδιά ώστε να επιτύχουν γλωσσική ευχέρεια.

$N = 18-25$ παιδιά ηλικίας 10-14 ετών (ομάδες εστίασης σε Σουηδία και Ιταλία) και $N = 5$ παιδιά ηλικίας 15-18 ετών (συνεντεύξεις στην Ελλάδα).

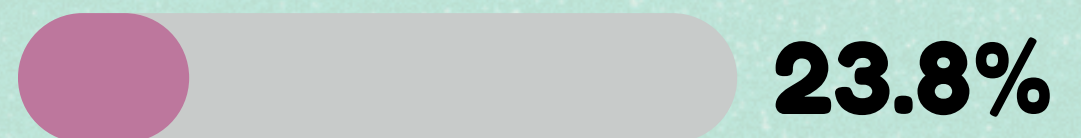

Οι απόψεις των παιδιών σχετικά με τη σημασία της εκμάθησης γλωσσών

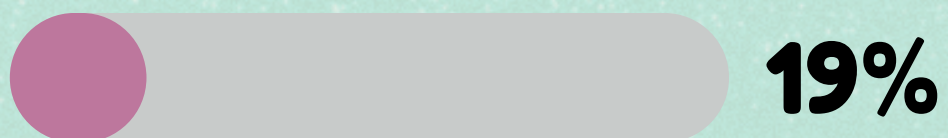
Το **57,1%** των παιδιών είπε ότι η εκμάθηση γλωσσών είναι σημαντική για τις ευκαιρίες εργασίας και απασχόλησης.

N = 21 παιδιά ηλικίας 10–18 ετών (ομάδα πιλοτικής δοκιμής στην Ισπανία).

Το **23,8%** των παιδιών συνέδεσε την εκμάθηση γλωσσών με την εκπαίδευση και την προσωπική ανάπτυξη.

N = 21 παιδιά ηλικίας 10–18 ετών (ομάδα πιλοτικής δοκιμής στην Ισπανία).

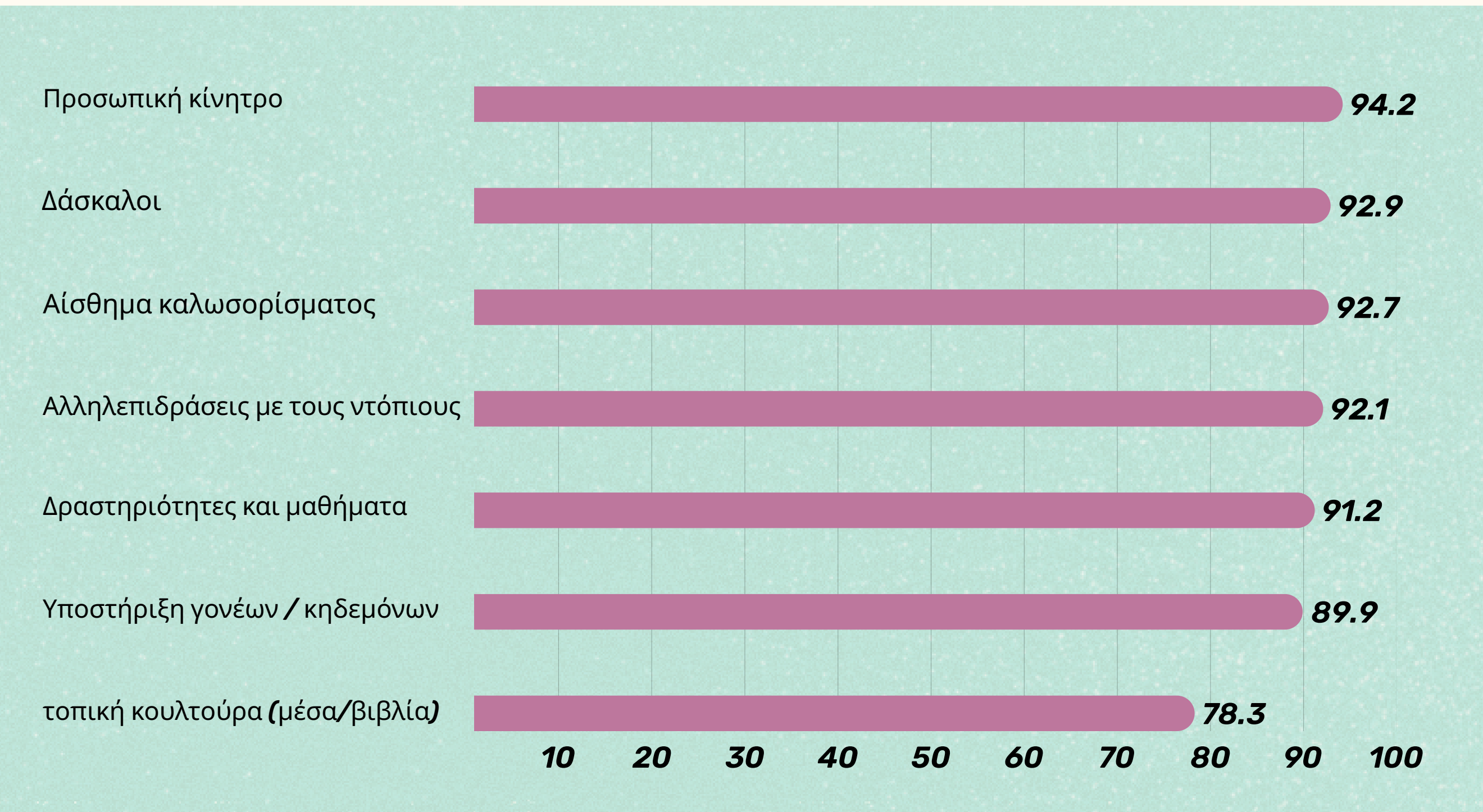

Το **19%** των παιδιών πίστευαν ότι οι γλώσσες βοηθούν στην ενσωμάτωση, τις φιλίες και την καθημερινή ζωή.

N = 21 παιδιά ηλικίας 10–18 ετών (ομάδα πιλοτικής δοκιμής στην Ισπανία).

Οι παράγοντες που υποστηρίζουν την εκμάθηση γλωσσών

N = 493 ερωτηθέντες (επαγγελματίες που εργάζονται με παιδιά μεταναστών) σε Κύπρο, Ισπανία, Ιταλία, Σουηδία και Ελλάδα.

Η προσωπική κίνητρο, οι δάσκαλοι και το αίσθημα αποδοχής αναγνωρίστηκαν ως οι ισχυρότεροι παράγοντες που υποστηρίζουν την εκμάθηση γλωσσών μεταξύ των νέων μεταναστών.

2- ΔΥΣΚΟΛΊΕΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΉ ΈΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΦΙΛΊΕΣ

Το **72%** των παιδιών δυσκολεύεται να κάνει φίλους/κοινωνικοποιηθεί σε νέα χώρα.

N = 18-25 παιδιά ηλικίας 10-14 ετών (Ομάδες εστίασης σε Σουηδία και Ιταλία).

Το **92%** των παιδιών τονίζει τις φιλίες ως κρίσιμο πόρο για την ένταξη.

N = 18-25 παιδιά ηλικίας 10-14 ετών (Ομάδες εστίασης σε Σουηδία και Ιταλία).

Οι συνομήλικοι που είναι φιλόξενοι και ενσωματωτικοί μπορούν να βοηθήσουν στη μείωση της κοινωνικής απομόνωσης που συχνά βιώνουν τα παιδιά μεταναστών.

N = 16 παιδιά ηλικίας 10-17 ετών (ομάδες εστίασης στην Κύπρο).

Πρώτα, όταν ήμουν
στη Λάρισα, είχα
έναν φίλο, αλλά εδώ
[Αθήνα], δεν έχω.

Συμμετέχον παιδί

3- ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Ανάγκη για υποστήριξη από εκπαιδευτικούς

68% των παιδιών ζητούν περισσότερη υποστήριξη από εκπαιδευτικούς / ενισχυτική διδασκαλία.

N = 18-25 παιδιά ηλικίας 10-14 ετών (Ομάδες εστίασης σε Σουηδία και Ιταλία).

” Δεν νομίζω πραγματικά ότι η δασκάλα μου ξέρει πώς να με προσεγγίσει. Αισθάνομαι ότι δεν έχει χρόνο... υπάρχουν πολλά παιδιά στην τάξη και πολύς θόρυβος...

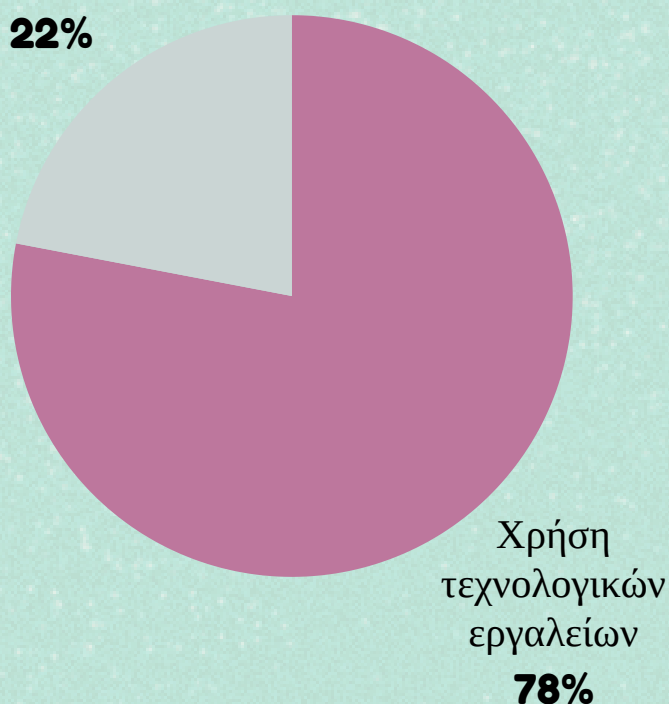
Συμμετέχων Παιδί

4- ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΘΗΣΗ

Χρήση τεχνολογίας για τη μάθηση

Μη χρήση τεχνολογίας
22%

78% των παιδιών χρησιμοποιούν κινητά / εφαρμογές μετάφρασης / ψηφιακά εργαλεία για να μάθουν.

N = 18-25 παιδιά ηλικίας 10-14 ετών (Ομάδες εστίασης σε Σουηδία και Ιταλία).

“

Έβαλα μαροκινά και ιταλικά χρήματα στο **Google...** [για να κατανοήσω τη μετατροπή νομισμάτων]

Συμμετέχον Παιδί

”

“

Αν ακούσω ανθρώπους να λένε μια λέξη [που δεν καταλαβαίνω], ζητάω μια μετάφραση χρησιμοποιώντας μια εφαρμογή μετάφρασης και μετά επαναλαμβάνω τη λέξη

Συμμετέχον παιδί

”

“

Μίλησα μαζί της [με τη δασκάλα] στο τηλέφωνο, έγραψα στα Αραβικά [χρησιμοποιώντας μεταφραστή] και... ναι, κατάλαβε.

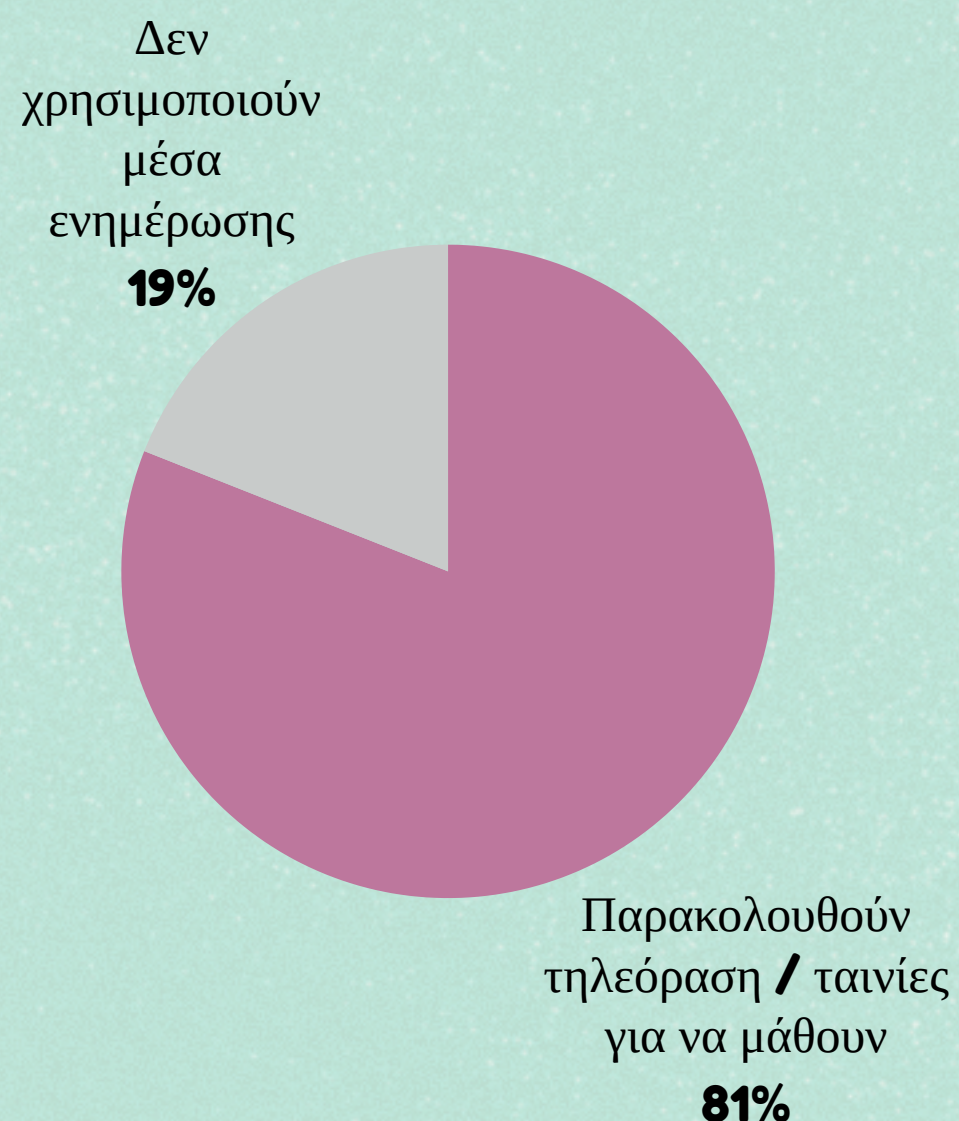
Συμμετέχον Παιδί

”

5- ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΑ ΜΕΣΑ (MEDIA) ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΘΗΣΗ

Χρήση μέσων (τηλεόραση / βίντεο)

81% των παιδιών χρησιμοποιούν τηλεόραση, κινούμενα σχέδια και ταινίες για να μάθουν τη γλώσσα.

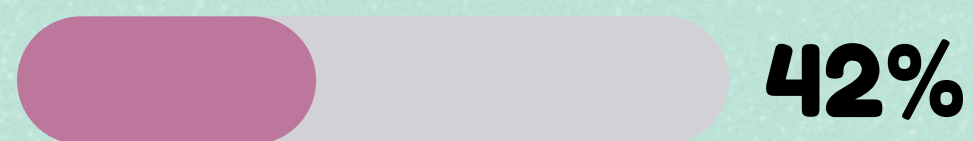
N = 18-25 παιδιά ηλικίας 10-14 ετών (Ομάδες εστίασης σε Σουηδία και Ιταλία).

” Θα έβλεπα περισσότερες ταινίες... με υπότιτλους φυσικά... Για τους πρώτους μήνες, ναι. Και αργότερα άρχισα να βλέπω τις ταινίες με υπότιτλους στη μητρική μου γλώσσα, ώστε να μάθω πώς να προφέρω τις λέξεις’

Συμμετέχον παιδί

”

6- ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΞΩΣΧΟΛΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

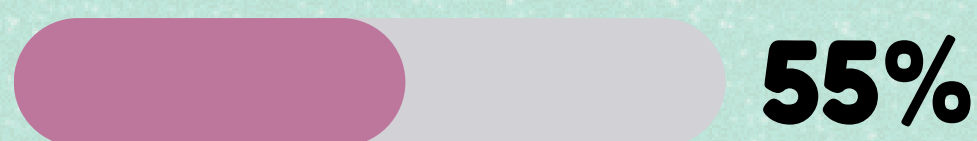
42% των παιδιών συμμετέχουν σε αθλητικές δραστηριότητες, συλλόγους και απογευματικά προγράμματα.

N = 18-25 παιδιά ηλικίας 10-14 ετών (Ομάδες εστίασης σε Σουηδία και Ιταλία).

7- ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΕΜΠΟΔΙΑ

Εντοπισμένα πολιτισμικά
εμπόδια

55% των παιδιών αναγνωρίζουν προκλήσεις που σχετίζονται με πολιτισμικές ή θρησκευτικές πρακτικές.

N = 18-25 παιδιά ηλικίας 10-14 ετών (Ομάδες εστίασης σε Σουηδία και Ιταλία).

Στο Μαρόκο πηγαίνεις από τις **8** και επιστρέφεις στη **1**. Μετά πηγαίνεις από τις **2** και επιστρέφεις στις **4**. Έτσι είναι **[το σχολικό πρόγραμμα]**. Εδώ είναι διαφορετικά.

Συμμετέχον παιδί

Πρέπει να βάλουμε ένα μεγάλο πανί ή κάτι τέτοιο, γιατί αν κάποιος δεν συμφωνούν, μπορεί να το καταγγείλουν **[παράδοση θυσίας ζώων]**.

Συμμετέχον παιδί

Η ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ

ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΜΑΣ

Επικεφαλής Σχεδιασμού:

Le Thi Huyen Trang

Επικεφαλής Περιεχομένου:

Zainab Allaham